קיים בלבו קיים הפר בלבו אינו מופר. והיינו מומר בהקם מבהפר: קיים אינו יכול להפר. מא"כ נשאל נחכם על הקממו: הפר אינו יכול לקיים. קתני מיהת שהשתיקה מקיימת וכו': נשאלין על ההקם. שאם קיים לה לנערה המאורסה אביה או בעלה והלך הנני ונשאל לו על נדרה של זו ואח"כ הלך זה שקיים ונשאל על הקממו: ואין נשאלין על ההפר. אם הפר לה אחד מהן והלך מבירו ונשאל לחכם על מנהגו אין זה שאלה לפי שאין נשאלין על נדר שאינו נדר כגון זה שמופר בנקלה הוי נדר ואין נדר: כשהוא אומר. למעלה היינו כי החרים לה (ג) הוי בשותק וכו': בשותק ע"מ לקיבו. וכמיב ההוא קרא והקיים את כל נדריה דשוב אינו יכול להפר: קראי יתירי כתיבי. מדכתיב החרים יחרים [ב] כמה פעמים ש"מ (ג) בשותק ע"מ למיקבו אינו מפר: ע"ל קראי כתיבי [ג] חד החרים יחרים יכי החרים הרי ג' חד בשותק ע"מ לקיים וחד ע"מ למיקבו וחד בסתם: יודע אני שיש נדר. הרי שמעת בלשונו שנדרה ולא הפר לה ואמר לאחר מכן יודע אני שיש נדר שאשה נודרת אסורה במה שנדרה: אבל איני יודע שיש מפירין. לאפשר בתקנה לכך לא הפרתי לה: יפר. לכיון דלא הוה ידע שיש מפירין מאי ה"ל למיעבד: עשה כמי שלא שמע: אבל איני יודע שזה נדר. משום וצריך לבטלו: ר"מ אומר לא יפר. לכיון דידע דנדרה ויש מפירין כשמיעה בעלמא[ד] דמי ואיצטי ליה למפר מעיקרא: והא"א יפר עכשיו. לכיון דלא ידע ממחלה דהאי נדר צריך הפרה כמי שמעת עכשיו דמי ולא לכתחלה[ד]:

הדרן עלך נערה המאורסה

ואלו נדרים שהוא מפר דברים שיש בהן ענוי נפש. כדכתיב לענות נפש איסה יקימנו ואיסה יפרנו (במדבר ל):

אמר

א שהשתיקה מקיימת ואין שתיקה מבטלת. ב קיים בלבו קיים[ה] הפר בלבו אינו מופר. ג קיים אין יכול להפר הפר אין יכול לקיים קתני שהשתיקה מקיימת מאי לאו בשותק על מנת למיקט לא בשותק על מנת לקיים היינו קיים בלבו קיים אלא בשותק סתם אשכחן חומר בהקם מבהפר בהפר מבהקם מנא לן (ו) [ז] ד' ארי נשאלין על ההקם ואין נשאלין על ההפר מתיב רב כהנא [ח] ואם החרש יחריש לה אישה וגו' בשותק על מנת למיקט הכתוב מדבר אתה אומר בשותק על מנת למיקט או אינו אלא בשותק על מנת לקיים כשהוא אומר [ח] כי החריש לה הרי בשותק על מנת לקיים הכתוב מדבר הא מה אני מקיים אם החרש יחריש לה אישה [ד] בשותק על מנת למיקט הכתוב מדבר תיובתא ולוקים הא בשותק על מנת לקיים הא בשותק סתם קראי יתירי כתיבי מתיב רבא [ט] נדרה עם חשכה מפר לה עד שלא חשכה שאם לא הפר וחשכה אינו יכול להפר אמאי להוי כשותק על מנת למיקט תיובתא מתיב רב אשי [ז] יודע אני שיש נדרים אבל איני יודע שיש מפירין יפר יודע אני שיש מפירין אבל איני יודע שזה נדר ר"מ אומר לא יפר וחכמים אומרים יפר ואמאי ליהוי כשותק על מנת למיקט תיובתא:

הדרן עלך נערה המאורסה

[ט] **ואלו** נדרים שהוא מפר [ה]דברים שיש בהן ענוי נפש [ו]אם ארחץ ואם לא ארחץ אם אתקשט ואם לא אתקשט אמר

שהשתיקה מקיימת. כל שאם כל יום שמיעה: קיים בלבו קיים. שאין צריך להוציא בשפתיו: הפר בלבו אינו מופר. עד שיוציא בשפתיו. ומלאה בעיני דילפין לה משתיקה דיום שמעו שהיא מקיימת דטעמא מאי משום דכיון שעבר יום שמיעה ולא הפר גלי אדעתא שהוא רוצה בקיומו של נדר אלמא כל שבלבו לקיימו קני אלא דיהיב ליה רחמנא כל ההוא יומא להפרה משום דעד דערבא שמשא לא מוכח מידי שיהא רוצה לקיים דדלמא אחר הכי מפר לה כיון[ד] דבחר דעתיה בלחוד אזלינן ומיהו לכל שקיים בלבו קיים לאלתר דהוה ליה כאילו עבר יום שמיעה. וכי אמרינן הכא הפר בלבו אין הפר דווקא דלא אמר לה טלי אכלי אבל היכא דאמר לה הכי קני וכדכתיבנא לעיל (דף עד:[ו]): קיים אין יכול להפר הפר אין יכול לקיים. להא מילתא לא ממיילא הקמה מהפרה ולא הפרה מהקמה ולאו משום מומר נקטינהו אלא כיון דאמטינן דיני הקמה והפרה ממי הא נמי בהדייהו: מאי לאו בשותק על מנת למיקט. ואפ"ה קתני שהשתיקה מקיימת כל שעבר יום שמיעה: לא בשותק על מנת לקיים. שיהא הנדר מקויים מעתה: חומר בהפר מנלן. לאו דווקא מנלן דהא לא בעי אלא מאי היכו אותו מומר של הפרה: נשאלין על ההקם. שאם הקיים יכול לישאל עליו [ט]בשומו יום שמיעה ויכול להפר ד' יומ: ואין נשאלין על ההפר. שאם הפר שוב אינו יכול לישאל לבעל אותה הפרה: כשהוא אומר כי החריש לה הרי בשותק ע"מ לקיים. ע"מ לקיים לאח"ז שדעתו שיתקיים כשיעבור יום שמיעה אבל אין דעתו שיהא מקויים בשתיקה זו דאי הכי היכי מצי מפר בכל יום שמיעה. ולא דמי האי שותק ע"מ לקיים להכא לההו שותק על מנת לקיים דלעיל: קראי יתירי כתיבי. תלתא קראי כתיבי החרים יחרים תרי כי החרים לה הא תלתא: מתיב רבא נדרה עם חשכה וכו'. אע"ג דאתותב הדא זמנא מוהבינן עליה מו וא"מ דאי משכחינן פירוקא בההיא דלעיל אכתי הוא הך תיובתא[ז]: שאם לא הפר וחשכה אין יכול להפר. טעמא יהיב למאי דמפירין בשבת אפילו אלא לצורך השבת לפי שהשעה עוברת כדפריטית לעיל (דף עו:): ואמאי ליהוי כשותק ע"מ למיקט. דאי אמר בשותק[ז] ע"מ למיקט מצי מפר לפי שאותה הקמה[ז] לא היתה על דעת שיתקיים הנדר כ"ש דאי הוו אמרי רבנן דאיכא מאי דמשמע דכל שתיקה בשבת לאו משום קיום אלא מפני שלא היה יכול להפר אלא דאיכא מאי דמשמע דכל שתיקה מקיימת: אבל איני יודע שיש מפירין. ביום שנשמעתי לא היימי יודע שהבעל יכול להפר נדרי אשתו אלא שמעתי דאי ה"ל לדידיה יום שמיעה אבל עד האשתא לא דלא מיקרי יום שמיעה אלא כשיודע דיני הפרה: אבל איני יודע שזה נדר. שזה מן הנדרים שהבעל מפר: ר"מ אומר לא יפר. אחר יום שמיעה דכיון שיודע הוא שהבעל מפר נדרי אשתו מקרי יום שמיעה: וחכמים אומרים יפר. דכיון שלא ידע הפרת נדר זה לא מיקרי יום שמיעה. ואם איתא דשותק ע"מ למיקט מפר אמאי אומר[ז] ר"מ לא יפר דהא איהו לא שתק אלא משום שלא היה יודע שיהא יכול להפר וליהוי כשותק ע"מ למיקט וע"כ לא פליגי רבנן עליה דר"מ אלא משום דסבירא להו דלא הוה שמיעה אבל אי הוה שמיעה מודו ליה דלא יפר אלא ולאי מצמע דשותק ע"מ למיקט לא מצי מפר. הלכך נקטינן דשותק ע"מ למיקט כסתם[ז] ולא מצי מפר אלא ביום שמיעה בלבד ושותק על מנת לקיים לאלתר שוב אינו יכול להפר ואפילו בו ביום:

הדרן עלך נערה המאורסה

ואלו נדרים[ה] שהוא מפר. שהבעל מפר וכן האב מפר לבתו: שיש בהן ענוי נפש. מפרש בגמ' (ע"ב) דה"ה דמפר נמי דברים שבינו לבינה אלא דנקט הני לפי שהוא (סוכר) מפר אותן לגמרי בין לעצמו בין לאחרים מה שאין כן בדברים שבינו לבינה שאין מפר לאחרים אלא לעצמו: אם ארחץ אם לא ארחץ. בגמ' מפרש היכי קאמרה: אם אתקשט אם לא אתקשט. קשוט הפנים כגון כחול ופוקס דבהא הוא דסבירא להו לרבנן דמפר משום נדרי עינוי נפש אבל קשוט של מטה אפי' רבנן מודו לרבי יוסי דאין אלו נדרי עינוי נפש אלא דברים שבינו לבינה ודבקשוט הפנים אמרי' דקאמר לכוותיה דקתני אלא אתקשט בגפט לכלוך הוא ואמר נמי [פא:] מאן שמעת ליה דכחול ופוקס דברים שבינו לבינה הוי רבי יוסי כלומר דאילו לרבנן נדרי עינוי נפש הוו והיינו מתני' אבל קשוט שלמטה מדברים שבינו לבינה הוי והכי איתא בהדיא בפ' המדיר (כתובות עא.) גבי בעניות שלא נתן קצבה:

אמר

קראי יתירי כתיבי. עוכא הקמה ממש, איסה יקימנו, ואחרת יחרים, כי החרים לה. מד בשותק לקיים ואחד בסתם ואבד למיקט: מתיב רבא. אע"ג דאיתותב כבר, איתא לאתיותב כבר, ניחא לאתיי כל הני: אמאי. אינו יכול להפר משהשיבה תיובתא שבת כשותק ע"מ למיקט דהא דלא שריגן הפרה בשבת משום שאינו רואה לוגא בשבת, [ויהו] כשותק ע"מ למיקט: יודע אני שיש נדרים. הנדר שנדרה שהוא נדר גמור: אבל איני יודע שיש מפירין. שבידי להפר: יפר. אפילו אחר כמה ימים ולא המתינן דהוי הקם כיון שאמר זה כמה ימים ולא הפר כיון שאם היה סבר שבידו להפר ולא הוי שתיקה, ויהו שמעו קרינן בה בשתא: יודע אני שיש מפירין. שבידו להפר נדרי עינוי נפש: אבל איני יודע שזה נדר. פי' שזה נדר שנדרה על עינוי נפש: ר"מ אומר לא יפר. אחר ימים כשיודע לו שהנדר על עינוי נפש, דלא קרינן בה בשתא שמעו הואיל והוא יודע שיש מפירין: וחכמים אומרים יפר. דשפיר הוי בשתא שמעו כיון שלא ידע שהיה נדר [עניי נפש]: ואמאי ליהוי כשותק ע"מ למיקט. ואמאי אמר ר"מ לא יפר. אלא ע"מ דשותק ע"מ למיקט הוא שתיקה, ורבנן לא פליגי אלא משום דלא הוי שמיעה כלל. וה"ל אלעזר לא פירש כן ופירושו מעומעם הכא ונקמן ע' בתרא: (עד כאן תוס' מכת"י):

הדרן עלך נערה המאורסה

ואלו נדרים שהוא מיפר. כגון אב בעל: שיש בהן ענוי נפש. (כדקתני) כדכתיב וכל שבועת איסר לענות נפש איסה יקימנו ואיסה יפרנו, והוא הדין לאב בדברים שבפרי (נס' קנ"ה כל נדר וכל שבועה איסר וכו') כגון אם לאשתו כגון אב לבתו מקום אב לבעל מה בעל אינו מפר אלא נדרי עניי נפש אף אב אינו מפר אלא נדרי עניי נפש: אם ארחץ אם לא ארחץ. בגמ' מפרש היכי קאמרינן:

מסורת הש"ס עם הוספות

ה) עי' ר"ן לעיל עז: סד"ה תניא האומר, ג) לעיל סט., ג) לעיל עו:, ד) לקמן סז:, ה) כתובות עח., ו) צ"ל דף עז: ד"ה אחד, ז) עי' יבמות מא: בעי"ר.

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ל"ר ומגן נ"ב עי' לעיל דף סט: (ג) רש"י ד"ס כשהוא שותק וכו' לה הרי שותק: (ג) ד"ה קראי יתירי וכו' דבשותק ע"מ למיקט נמי קאמר קרא אלמא בשותק ע"מ למיקט אינו מיפר:

גלילון הש"ס

גמ' קיים בלבו קיים. עיין לקמן דף פו ע"ב בהר"ן ד"ה למימרא: בהר"ן ד"ה הפר כו' ומינה דכל שקיים בלבו. ק"ל הא ק"ל דלקמן שבלב לא הוי דברים ע"מ היכא דמוכח וגלוי לכל הוי דברים בהיא דמנכתא וכלומר מ"ש מה ראיה דכשאתן כל יום השמיעה אלא דמן דמוכח שהוא רוצה בקיומו של נדר וגלוי לבו כיומו מש"ה הוי קיום אבל בקיים בלבו אינו גלוי לכל הוי כבל דברים שבלב דלא מהני ועפ"ג: בהר"ן ד"ה נשאלין. באותו יום שמיעה. וכ"כ תוס' כתובות דף עח ע"ב ד"ה אבל הכא:

פירוש הרא"ש

קיים בלבו קיים הפר בלבו אינו מופר. כי צריך שיוציא בפה כפיו, אבל אם אמר בלבו קיים ליכי שוב אין יכול להפר. והא דאמרי ב"ה לעיל שמבטל בלבו, לאלי דפרשינן דקאי אעולי אבלי נימא. והר"מ ממיי"ל פירש דאם בלבו הייני אסמכ בלבו שיהא מופר אבל לא אמר בלבו מופר ליכי, ומוכרח לפרש [כפי] פירושו קיים בלבו קיים אסיבא בלבו לקיים ובתקן כל היום, ומילתא דפשיטא היא דאפילו אחר בתם הוי קיים ב"ש שתק לקיים אלא אגב דפני למימר הפר בלבו אינו מופר בקנאים. ודוקא הוא דקיים בלבו קיים משמע דלאלתר הוי מקויים ואין יכול להפר בכתיב אישה יקימנו להפר בכל דברים אלא אם כן מבטל מיד אבל אם מקויים הוי מקויים וכן אישה יפרינו מיד הוי מופר: הייינו קיים בלבו. ס"ד דמש"ה מיקן לא [ו] שתק ע"מ לקיים הייינו שאמר בלבו קיים ליכי, ודוקא מלי לבעלי בשותק ע"מ לקיים קאמינא אלא שלא תשב אלא לבטלו לו שתיקה שהיא קיום. אי נמי הייינו דקא"ל בשותק בתם דשותק ע"מ לקיים קבי ליה בתם לגבי בלבי היכא דאמר בלבו קיים ליכי: ודווקי הא בשותק ע"מ לקיים והא בשותק בתם. אבריינתא קא פריך כיון דליכא אלא תרי קראי מנלן למעוטי ע"מ למיקבו ליקיים קבא בתמתנו: ומשני קראי יתירי כתיבי. ותם החרים יחרים: ואמאי ליהוי כשותק ע"מ למיקבו. אם נדרה עם חשכה ולא הוצרה לכפר אי הוצרה בשבת ודעתו לכפר אמאי הוי קיום: אבל איני יודע שיש מפירין. לא למד שהבעל יכול לכפר נדרי אשתו: יפר. אחר כמה ימים דשתיקתו לא הוי קיום כיון דלא ידע שבידו לכפר: אבל אינו יודע שזה נדר. לא ידע שנדר זה של עניי נפש אי לא ידע שהתפיסה בלתתו ענין שהוא נקבא נדר: רבי מאיר אומר לא יפר. דכיון דידע שיש מפירים קרינא בה בתם ואחרים לה כיום שמעו: ורבנן סברי. כיון דלא ידע שיש מידו לכפר נדר זה לו שהיה צריך הפרה לא קרינן בה בתם שמעו]: ואמאי ליהוי כשותק ע"מ למיקט. ואמאי אמר ר' מאיר לא יפר, בדאי דעתו לכפר אלא שהיו יודע שבידו לכפר, ורבנן לא פליגי אלא דסבירי דלא הוי שמיעה כלל:

הדרן עלך נערה המאורסה

ואלו נדרים שהוא מיפר. אב לו בעל: שיש בהן ענוי נפש. דכתיב כל נדר וכל שבועת איסר לענות נפש איסה יקימנו ואיסה יפרנו, והוא הדין לאב בדברים שבפרי (נס' קנ"ה כל נדר וכל שבועה איסר וכו') כגון אם לאשתו כגון אב לבתו מקום אב לבעל מה בעל אינו מפר אלא נדרי עניי נפש אף אב אינו מפר אלא נדרי עניי נפש: אם ארחץ אם לא ארחץ. בגמ' מפרש היכי קאמרינן:

עין משפט נר מצוה

ע א מיי' פי"ב מהלכות נדרים הל' יח סמנ' לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף בא:
עא ב ג מיי' שם פי"א הל' יט סמג שם טוש"ע שם סעיף לא וסעיף מא:
[ג] מיי' שם הל' כ טוש"ע שם סעיף מט:
עב ד מיי' שם פי"ב הל' יח סמג שם טוש"ע שם סעיף כא:
א ה מיי' פי"ב מהל' נדרים הל' ז סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף נה:
ב ו מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף טו:

תורה אור השלם

א) וְאִם הַחֲרֵשׁ יַחֲרִישׁ לָהּ אִישָׁהּ מִיּוֹם אֶל יוֹם וְהֵקִים אֶת כָּל אִסְרֶיהָ אוֹ אֶת כָּל אֲסָרֶיהָ אֲשֶׁר עָלֶיהָ הֵקִים אֹתָם כִּי הֶחֱרִשׁ לָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ: [במדבר ל, טו]

הגהות וציונים

ה) נוסף דמשמע (באורות המים): ו) צ"ל קראי יתירי (הגי"ש): ז) תיבת "בעלמא" נמחק (הגי"ש): ד) צ"ל בתחילה (רב"א. הגי"ש): ט) וכיון דבחר כו' מינה דכל כצ"ל (כת"י): ו) אמריגן דשותק (כת"י): ז) צ"ל שאותה השתיקה (רש"ש): ח) צ"ל אבר (כת"י): ט) צ"ל בשותק סתם (כת"י): י) צ"ל דמה שתירץ לו שתק (רב"א):

תוספות כתב יד

הפר בלבו אינו מופר. שהלריכו הכמים שיוציא בפה כפיו. וקשה דלעיל מני דל"ה מומרים מבטל בלבו. ולמאי דפרישית לעיל דמיירי בומר לה עלי ומכלי נתמ: קיים אינו יכול להפר. משום דכתיב איסה יקימנו, כיון שקיימו מקויים: הפר אינו יכול לקיים. שכבר בטל. והך פיסא שוה בין בהקמה בין בהפרה ואגב גרלא דלעיל נקטינהו: והחרישה לה ביום שמעו בשותק ע"מ (למיקב) [לקיים]. תימה למורי רבינו שמשון ל"ש דהכא משמע דשותק ע"מ לקיים הוי שתיקה גרידא ולא קיים בלבו, ולעיל פריך הייני קיים בלבו. ויש לומר, לעיל דשני בשותק ע"מ לקיים ס"ד שתיכן שקיים בלבו ולכך פריך הייני [קיים בלבו], אבל שותק ע"מ לקיים לכהא סיינו שותק ממש. ולעיל כי מסיק [בשותק סתם הוה מלי] לעניי בשותק ע"מ לקיים לאחר זמן ועדיין לא קיים בלבו, אלא מלמדת מכאן הדבר מענין קיום שלא קיימו תחילה: ולוקים בשותק ע"מ לקיים. אבריינתא מקשה למעלה ע"מ למיקבו: קראי יתירי כתיבי. עוכא הקמה ממש, איסה יקימנו, ואחרת יחרים, כי החרים לה. מד בשותק לקיים ואחד בסתם ואבד למיקבו: מתיב רבא. אע"ג דאיתותב כבר, ניחא לאתיי כל הני: אמאי. אינו יכול להפר משהשיבה תיובתא שבת כשותק ע"מ למיקבו דהא דלא שריגן הפרה בשבת משום שאינו רואה לוגא בשבת, [ויהו] כשותק ע"מ למיקבו: יודע אני שיש נדרים. הנדר שנדרה שהוא נדר גמור: אבל איני יודע שיש מפירין. שבידי להפר: יפר. אחר כמה ימים דשתיקתו לא הוי קיום כיון דלא ידע שבידו להפר: אבל אינו יודע שזה נדר. לא ידע שנדר זה של עניי נפש אי לא ידע שהתפיסה בלתתו ענין שהוא נקבא נדר: רבי מאיר אומר לא יפר. דכיון דידע שיש מפירים קרינא בה בתם ואחרים לה כיום שמעו: ורבנן סברי. כיון דלא ידע שיש מידו לכפר נדר זה לו שהיה צריך הפרה לא קרינן בה בתם שמעו]: ואמאי ליהוי כשותק ע"מ למיקבו. ואמאי אמר ר' מאיר לא יפר, בדאי דעתו לכפר אלא שהיו יודע שבידו לכפר, ורבנן לא פליגי אלא דסבירי דלא הוי שמיעה כלל:

אמר רבי יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש. מפרש בגמ' [פס:] דלר' יוסי נדרי ענוי נפש הוא דלא הויין אכל דברים שבינו לבינה הויין: ואלו הן נדרי ענוי נפש. מסקנא דמילתיה דרבי יוסי היא: יביא לה ממדינה אחרת. דליין דמותרת לאכול מפירות מדינה אחרת אין זה ענוי נפש: ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו. שמנווני זה מקיפו ולא ימלא אחר שיהא מקיפו ופעמים שאין לו מעות ונמצאת היא מתענה הלכך יפר ומסתברא דלר' יוסי נמי בנדרה מפירות מדינה שהיא דרה בה יפר דלא גרעה מדינתה מחנווני המקיפו וכי קתני יביא לה ממדינה אחרת בשלא נדרה מפירות מדינתה: דברי רבי יוסי. בגמרא [פס:] מפרש למה לי דין דברים מילתיה תנא אמר ר' יוסי: גמ' כי מגרש לה חייל. ומתסרא בהו אע"פ שחזר ונשאה: והתנן רבי יוחנן בן נורי אומר יפר. מתניתין היא בהאי פרקא [ב] וקתני ריש קונס שאני עושה על פיך אינו צריך להפר דהא משעבדא ליה ואלמוה רבנן לשיעבודיה דבעל שלא יפקיענו קונס ר' יוחנן בן נורי אומר יפר שאם לא יפר יחול הנדר כשיגרשנו ותהא אסורה לחזור לו שמא יהנה ממנה ומש"ה יפר. אלמא כי מפר לה מעיקרא אפי' בחר גירושין לא חייל נדרה ואע"ג דמעשה ידיה נדברים שבינו לבינה הוא: בין לעצמו. מהיות הפרה דיליה בין שהיא רואה לעצמו של מפר: בין לאחרים. אפילו גרשה ונשאת לאחר: אבל אין בהם ענוי נפש. אלא דברי שבינו לבינה: לעצמו מפר לאחרי' אינו מפר. דכיון שנשאת לאחר כבולה לה הפרה דיליה וחייל נדרה. והכי קתני ואלו נדרים שהוא מפר בין לעצמו בין לאחרים דיון דתני מפר שתמא הפרה עולמית משמע: היכי קאמרה. דלשון קונס לא שייך [ג] אם: אילימא דאמרה קונם פירות עולם עלי אם ארחץ למה לה הפרה לא תרחץ ולא ליתסרן פירות עולם עלה. דמדלא תני כגון שנדרה ברחיצה עצמה אלמא ברחיצה ליכא ענוי וכיון דליכא ענוי למה לה הפרה. ומדאמרינן האי ליטנא דלמה לה הפרה ואמרי' נמי לא תרחץ ולא ליתסרון פירות עולם עלה משמע דכל איתא דלא רחצה לה מתסרין פירות ולא מייתינן שמא תרחץ. ואיכא למידק דהא אמר רב יהודה לעיל פרק ואלו מותרין (דף יז:) קונס עיני בביתה היום אם אישן למחר אל יישן היום מייתינן שמא יישן למחר דבמנחיה לא מזהיר וס"ל אין לן למיחש דלמה רחצה ותתסר מהשתא בפירי לאו קושיא היא דאי אמרה בהדיא קונס פירות עולם עלי מהיום אם ארחץ ה"ג אבל כיון שנתלה נדרה בחש אין במשמע שתהול נדרה אלא לאחר שתעבור על תנאה: ועוד בהא לימא רבי יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש דלמא רחצה ואיתסרו פירות עולם עלה. לאו דינא לר' יוסי קא קשיא ליה דהיכי נקטי לרבי יוסי אמאי לא יפר דלמה רחצה דהא ליפכא אקשינן למה קמא לא תרחץ ולא ליתסרון פירות עולם עלה אלא לישנא קשיא ליה דקאמר אין אלו נדרי ענוי נפש דמשמע דלא פליג אמאי דמיש מ"ק דלמה רחצה אלא דקאמר דאפי' הכי אין אלו נדרי ענוי נפש והא ולאי קשיא דכיון דקמודה דלמה רחצה אעיקר נדרה הא אית בה עינוי נפש ואם איתא דלא מודה ליה דלמה רחצה הוה לן [ד] לימיר אין יכול להפר משום נדרי עינוי נפש: ואלא

אמר רבי יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש ואלו הן נדרי ענוי נפש [א]אמרה קונם פירות העולם עלי הרי זה יכול להפר פירות מדינה זו עלי יביא לה ממדינה אחרת פירות חנווני זה עלי אינו יכול להפר ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו הרי זה יפר דברי רבי יוסי: גמ' נדרי ענוי נפש הוא דמפר שאין בהן ענוי נפש אינו מפר והא תניא [ב]בין איש לאשתו בין אב לבתו מלמד שהבעל מפר נדרים שבינו לבינה [ג]אמרי הלין והלין מפר מיהו ענוי נפש מפר לעולם אבל אין בהן ענוי נפש כדאיתה תחותיה הויא הפרה מכי מגרש לה חייל עלה נדרה[ד] בדברים שבינו לבינה שאין בהן ענוי נפש אבל יש בהן ענוי נפש לא חייל עליה נדרה ודברים שאין בהן ענוי נפש כי מגרש לה חיילא עלה והא תנן [ה]ר' יוחנן בן נורי אומר יפר שמא יגרשנה ותהא אסורה [ו] לו אלמא כי מגרש לה ומפר לה מעיקרא הויא הפרה אמרי הלין והלין הויא הפרה [ז]אלא נדרי ענוי נפש מפר בין לעצמו ובין לאחרים אין בהן ענוי נפש לעצמו מפר לאחרים אינו מפר והכי קתני אלו נדרים שהוא מפר בין לעצמו ובין לאחרים נדרים שיש בהן ענוי נפש: אם ארחץ: היכי קאמר[ז] אילימא דאמרה קונם פירות עולם עלי אם ארחץ למה לה הפרה לא תרחץ ולא ליתסרן פירות עולם (ח) אלו עלה ועוד בהא לימא ר' יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש דלמא רחצה ואיתסרו פירות עולם עלה ואלא

אמר רבי יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש. מפרש בגמ' [פס:] דלר' יוסי נדרי ענוי נפש הוא דלא הויין אכל דברים שבינו לבינה הויין: ואלו הן נדרי ענוי נפש. מסקנא דמילתיה דרבי יוסי היא: יביא לה ממדינה אחרת. דליין דמותרת לאכול מפירות מדינה אחרת אין זה ענוי נפש: ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו. שמנווני זה מקיפו ולא ימלא אחר שיהא מקיפו ופעמים שאין לו מעות ונמצאת היא מתענה הלכך יפר ומסתברא דלר' יוסי נמי בנדרה מפירות מדינה שהיא דרה בה יפר דלא גרעה מדינתה מחנווני המקיפו וכי קתני יביא לה ממדינה אחרת בשלא נדרה מפירות מדינתה: דברי רבי יוסי. בגמרא [פס:] מפרש למה לי דין דברים מילתיה תנא אמר ר' יוסי: גמ' כי מגרש לה חייל. ומתסרא בהו אע"פ שחזר ונשאה: והתנן רבי יוחנן בן נורי אומר יפר. מתניתין היא בהאי פרקא [ב] וקתני ריש קונס שאני עושה על פיך אינו צריך להפר דהא משעבדא ליה ואלמוה רבנן לשיעבודיה דבעל שלא יפקיענו קונס ר' יוחנן בן נורי אומר יפר שאם לא יפר יחול הנדר כשיגרשנו ותהא אסורה לחזור לו שמא יהנה ממנה ומש"ה יפר. אלמא כי מפר לה מעיקרא אפי' בחר גירושין לא חייל נדרה ואע"ג דמעשה ידיה נדברים שבינו לבינה הוא: בין לעצמו. מהיות הפרה דיליה בין שהיא רואה לעצמו של מפר: בין לאחרים. אפילו גרשה ונשאת לאחר: אבל אין בהם ענוי נפש. אלא דברי שבינו לבינה: לעצמו מפר לאחרי' אינו מפר. דכיון שנשאת לאחר כבולה לה הפרה דיליה וחייל נדרה. והכי קתני ואלו נדרים שהוא מפר בין לעצמו בין לאחרים דיון דתני מפר שתמא הפרה עולמית משמע: היכי קאמרה. דלשון קונס לא שייך [ג] אם: אילימא דאמרה קונם פירות עולם עלי אם ארחץ למה לה הפרה לא תרחץ ולא ליתסרון פירות עולם עלה. דמדלא תני כגון שנדרה ברחיצה עצמה אלמא ברחיצה ליכא ענוי וכיון דליכא ענוי למה לה הפרה. ומדאמרינן האי ליטנא דלמה לה הפרה ואמרי' נמי לא תרחץ ולא ליתסרון פירות עולם עלה משמע דכל איתא דלא רחצה לה מתסרין פירות ולא מייתינן שמא תרחץ. ואיכא למידק דהא אמר רב יהודה לעיל פרק ואלו מותרין (דף יז:) קונס עיני בביתה היום אם אישן למחר אל יישן היום מייתינן שמא יישן למחר דבמנחיה לא מזהיר וס"ל אין לן למיחש דלמה רחצה ותתסר מהשתא בפירי לאו קושיא היא דאי אמרה בהדיא קונס פירות עולם עלי מהיום אם ארחץ ה"ג אבל כיון שנתלה נדרה בחש אין במשמע שתהול נדרה אלא לאחר שתעבור על תנאה: ועוד בהא לימא רבי יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש דלמא רחצה ואיתסרו פירות עולם עלה. לאו דינא לר' יוסי קא קשיא ליה דהיכי נקטי לרבי יוסי אמאי לא יפר דלמה רחצה דהא ליפכא אקשינן למה קמא לא תרחץ ולא ליתסרון פירות עולם עלה אלא לישנא קשיא ליה דקאמר אין אלו נדרי ענוי נפש דמשמע דלא פליג אמאי דמיש מ"ק דלמה רחצה אלא דקאמר דאפי' הכי אין אלו נדרי ענוי נפש והא ולאי קשיא דכיון דקמודה דלמה רחצה אעיקר נדרה הא אית בה עינוי נפש ואם איתא דלא מודה ליה דלמה רחצה הוה לן [ד] לימיר אין יכול להפר משום נדרי עינוי נפש: ואלא

ומנשאת לאחר: אין בהן ענוי נפש לעצמו מפר. כלומר כל מה דשיך לעצמו הוי הפרתו הפרה כין כשהיא מתחיי וכין כשגירשה לאכתי הוי שפיר כיון לגמרה כל כמה דלא נישאת לאחר, הלכך הוי הפרתו הפרה כשמחזירה: לאחרים אינו מפר. כשנישאת לאחר תל הנדר דהכי משמע קרא כין לאחרים כעוד החיים עם אשתו וגם כשגירשה הוי שפיר כין חיים לאשתו שאם יחזירנה [ד] יהיה כיון לגמרה כשיתחזרנה זה לא תלינו שאחר שתל שיחזור ויתבטל, אבל אחר שנישאת לאחר הו לא הוי כיון לגמרה שאסור הוא להחזירה: היכי קאמרה. דה"ל לגמרי קושיא עלי: אילימא דאמרה קונם פירות עלי אם ארחץ למה לה הפרה לא תרחץ. דמדקתני תנא שנדרה כך מפירות אם ארחץ ולא קתני שנדרה ברחיצה ס"מ דאי לאו דתלינהו כפירות נדר [ד] דהמילה גופה לאו ענוי נפש הוא, וא"ל לא תרחץ: ועוד בהא לימא רבי יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש דלמא רחצה [ואיתסרו] פירות עלה. וקשה דמעיקרא פריך לא"ק לא תרחץ [ולא ליתסרו פירות עלה] ומשמע פריך ליפכא:

וי"ל דמשמע ליה מדלא קתני רבי יוסי אומר לא יפר ולקמיר אין אלו נדרי ענוי נפש, לאוריי [לך] [ן] דבהאי נדר לאיירינן אפילו אם מעבור כתאי אין נדר ענוי נפש. והכי"מ [ד] פי' דהש"ס ממיך אאם [ד] אתקשו דמתרלינן לה [נמי] בהא [ד] דלמרה קונם פירות [אם אתקשו דאם לא אתקשו] קרי לה מנולמא דה"ל אמר פרק המדיר (כתובות דף עא:) דהיכא דמלתה לקושטו מתשמיש המעה דהיכי מעבד לא אתקשו ולא מיאמר קרו לה מנולמא הלכך נדר דקיקשו הוי נדר דעינוי נפש:

מסורת הש"ס עם הוספות

ג) לקמן פה., ב) סי' קנה כל נדר וכל שבועת איסר כו', ג) לקמן פה ע"ב.

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ולא ליתסרן פירות עולם עלה כל"ל ומיהה אלו נמתק: (ב) רש"י ד"ה מכי מגרש לה וכו' חייל עלה נדרא נמנדרי כל"ל והל"ל: (ג) ד"ה אילימא וכו' תליא נדרה בהנאת רחיצה אמאי מלי:

הגהות וציונים

(ה) מכאן ועד "כי מגרש לה חיילא עלה" ליתא בכ"ר. וע' רש"י דמפרש ליה: ב) בכתה"י נוסף לחזור: ג) בכל כתה"י קאמרה: ד) צ"ל שהוא מודר הנאה ממנה (פני צבי): ה) דב"לשון קונם לא שייך לשון אם (כתה"י): ו) צ"ל ליה (כת"י): ז) צ"ל שאם יחול הנדר ויחזירנה (הגי"ש): ח) בפירות אין מיפר דרחיצה, כנדצ"ל (באה"מ): ט) צ"ל והרי"א שיח' פי' (הגי"ש): י) צ"ל אסיפא דאם (הגי"ש): כ) צ"ל בהכי (הגי"ש): ל) צ"ל הוה (רש"ש):

פירוש הרא"ש

אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו. שאם אמתמנו על מיכוים ויפקע לו: גמ' מלמד שהבעל מפר דברים שבינו לבינה. וס"ס נמי אם הפר דגר בעל כמיב לענות נפש ומהכא קא מרבה אף דברים שבינו לבינה כגון שנדרה שלא לשמשו או שלא דברים שגורמים אינה ביו לבינה: כי מגרש לה חייל עלה נדרא. דהכי משמע ליה דשמא ליטנא דקרא בין אים לאשתו דוקא כל זמן שהיא אשתו: רבי יוחנן [בן נורי] אומר יפר. אע"ג דהשתא לא מלי אסרה עליה דבעל מעשה ידיה משום דמשעבדא ליה: שמא יגרשנה. ופקע שעבודיה ויחול הנדר ולא יוכל להחזירה הלכך מפר לה, ומיקרי שפיר דברים שבינו לבינה כיון דלשמו היא שמא ובשחזירנה יהיו דברים שבינו לבינה. אלמא כי מפר לה השתא הוי הפרה לעולם: אלא נדרי ענוי נפש מפר בין לעצמו בין לאחרים. כין לעצמו כל זמן שהיא אשתו, כין לאחרים אם תתגרש

מגרש לה הו לא חייל עלה נדר: אמרי הלין והלין. כין יש בהן ענוי נפש וכין אין בהן ענוי נפש הוא דלא הוי הפרה לעולם אפי' לאחר שתתגרש אלא דנדרי ענוי נפש מופרין לעולם כין לעצמו כין לאחרים כין יגרשנה וחזרינה מיילי עלה: וקא מהדר אליבא דרבנן הכי קתני דאמרה אם תרחץ: אילימא דאמרה קונם פירות וכו' למה לי הפרה. דכיון דלא אמרה קונם פירות עלי סתם אלא תניא נדרה (ג) בהנאה אמאי מלי מפר והא אפשר דלא הוי ענוי נפש דלא תרחץ ולא תסתר בפירות. והשתא לא ס"ל דרמיה עלמה הוי ענוי נפש: ועוד. אי דקאמרה סד"ג: בהא לימא ר' יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש. כלל והא ולאי נדרי ענוי נפש הן: אלא

אמר רבי יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש. מפרש בגמ' [פס:] דלר' יוסי נדרי ענוי נפש הוא דלא הויין אכל דברים שבינו לבינה הויין: ואלו הן נדרי ענוי נפש. מסקנא דמילתיה דרבי יוסי היא: יביא לה ממדינה אחרת. דליין דמותרת לאכול מפירות מדינה אחרת אין זה ענוי נפש: ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו. שמנווני זה מקיפו ולא ימלא אחר שיהא מקיפו ופעמים שאין לו מעות ונמצאת היא מתענה הלכך יפר ומסתברא דלר' יוסי נמי בנדרה מפירות מדינה שהיא דרה בה יפר דלא גרעה מדינתה מחנווני המקיפו וכי קתני יביא לה ממדינה אחרת בשלא נדרה מפירות מדינתה: דברי רבי יוסי. בגמרא [פס:] מפרש למה לי דין דברים מילתיה תנא אמר ר' יוסי: גמ' כי מגרש לה חייל. ומתסרא בהו אע"פ שחזר ונשאה: והתנן רבי יוחנן בן נורי אומר יפר. מתניתין היא בהאי פרקא [ב] וקתני ריש קונס שאני עושה על פיך אינו צריך להפר דהא משעבדא ליה ואלמוה רבנן לשיעבודיה דבעל שלא יפקיענו קונס ר' יוחנן בן נורי אומר יפר שאם לא יפר יחול הנדר כשיגרשנו ותהא אסורה לחזור לו שמא יהנה ממנה ומש"ה יפר. אלמא כי מפר לה מעיקרא אפי' בחר גירושין לא חייל נדרה ואע"ג דמעשה ידיה נדברים שבינו לבינה הוא: בין לעצמו. מהיות הפרה דיליה בין שהיא רואה לעצמו של מפר: בין לאחרים. אפילו גרשה ונשאת לאחר: אבל אין בהם ענוי נפש. אלא דברי שבינו לבינה: לעצמו מפר לאחרי' אינו מפר. דכיון שנשאת לאחר כבולה לה הפרה דיליה וחייל נדרה. והכי קתני ואלו נדרים שהוא מפר בין לעצמו בין לאחרים דיון דתני מפר שתמא הפרה עולמית משמע: היכי קאמרה. דלשון קונס לא שייך [ג] אם: אילימא דאמרה קונם פירות עולם עלי אם ארחץ למה לה הפרה לא תרחץ ולא ליתסרון פירות עולם עלה. דמדלא תני כגון שנדרה ברחיצה עצמה אלמא ברחיצה ליכא ענוי וכיון דליכא ענוי למה לה הפרה. ומדאמרינן האי ליטנא דלמה לה הפרה ואמרי' נמי לא תרחץ ולא ליתסרון פירות עולם עלה משמע דכל איתא דלא רחצה לה מתסרין פירות ולא מייתינן שמא תרחץ. ואיכא למידק דהא אמר רב יהודה לעיל פרק ואלו מותרין (דף יז:) קונס עיני בביתה היום אם אישן למחר אל יישן היום מייתינן שמא יישן למחר דבמנחיה לא מזהיר וס"ל אין לן למיחש דלמה רחצה ותתסר מהשתא בפירי לאו קושיא היא דאי אמרה בהדיא קונס פירות עולם עלי מהיום אם ארחץ ה"ג אבל כיון שנתלה נדרה בחש אין במשמע שתהול נדרה אלא לאחר שתעבור על תנאה: ועוד בהא לימא רבי יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש דלמא רחצה ואיתסרו פירות עולם עלה. לאו דינא לר' יוסי קא קשיא ליה דהיכי נקטי לרבי יוסי אמאי לא יפר דלמה רחצה דהא ליפכא אקשינן למה קמא לא תרחץ ולא ליתסרון פירות עולם עלה אלא לישנא קשיא ליה דקאמר אין אלו נדרי ענוי נפש דמשמע דלא פליג אמאי דמיש מ"ק דלמה רחצה אלא דקאמר דאפי' הכי אין אלו נדרי ענוי נפש והא ולאי קשיא דכיון דקמודה דלמה רחצה אעיקר נדרה הא אית בה עינוי נפש ואם איתא דלא מודה ליה דלמה רחצה הוה לן [ד] לימיר אין יכול להפר משום נדרי עינוי נפש: ואלא